

Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Miejskiej w Mroczy
Z dnia.....kwietnia 2022 roku

**„GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA I GMINY MROCZA NA LATA 2022-2024”**

Mrocza, marzec 2022 rok

„Człowiek jest wielki nie przez to
Co posiada, lecz przez to kim jest;
Nie przez to, co ma, lecz przez to,
Czym dzieli się z innymi.”
Jan Paweł II

I. WSTĘP

Rodzina to najstarsza, a zarazem najpowszechniejsza forma życia społecznego. Grupa ta złożona jest z osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim. Rodzina stanowi podstawę istnienia społeczeństwa, na co wskazuje wiele jej zadań i podstawowych funkcji. Składa się z rodziców i ich dzieci, których cechuje więź formalna, wspólnota materialna, mieszkaniowa oraz określony zespół funkcji. Wraz z początkiem rozwoju cywilizacji, rodzina ukształtowała się jako podstawowa jednostka organizacji społeczeństw. Stała się najwyższą wartością niemal dla każdego człowieka, dając na przestrzeni dziejów najlepsze warunki do życia, rozmnażania oraz wychowania potomstwa. Rodzina jest grupą, w której człowiek dojrzewa nie tylko fizycznie i psychicznie, ale również emocjonalnie i intelektualnie. Uczy się siebie i otaczającego świata; nazywa go, klasyfikuje i ocenia.

1. Rodzina to według najbardziej popularnej definicji **grupa osób powiązanych ze sobą dzięki pokrewieństwu lub powinowactwu**. Jednak **rodzina występuje także w przypadku adopcji**, gdy więzy między dzieckiem a opiekunem nie polegają na pokrewieństwie lecz rodzą się poprzez opiekę, wychowywanie i wspólne spędzanie czasu. Zdaniem socjologów, jest to również **podstawowa komórka społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo**.

O rodzinie można mówić w ujęciu nieco węższym, gdy mówimy o rodzicach i dziecku, ale istnieją także rodziny wielopokoleniowe, stworzone z wielu osób w różnym wieku.

W potocznym ujęciu założenie rodziny wiąże się z wejściem w związek małżeński i spłodzeniem potomstwa, jednak w istocie rodzina może powstać również, jak zostało już wspomniane, przez adopcję.

2. Różne definicje rodziny

Definicja rodziny i badania nad tą grupą przez wiele lat były obiektem zainteresowań badaczy. **Definicja rodziny ewoluowała i zaczęła zawierać w sobie różne aspekty** – im szersze i dokładniejsze były badania, tym częściej zaczęto zauważać, że rodziny są różne, wszystkie jednak spełniają swoją podstawową funkcję, jaką jest tworzenie więzi, opieka nad członkami grupy, oraz zaspokajanie jej potrzeb emocjonalnych.

Najczęściej przytaczana jest **definicja Augusta Comte, która mówi, że rodzina jest podstawową grupą społeczną**. Natomiast z tego punktu zaczęto szerzej przypatrywać się definicji rodziny.

Podejście systemowe patrzy na rodzinę jako na pewną całość, strukturę, w której zmiana zachowań poszczególnych jej elementów wpływa na całą rodzinę.

W psychoterapii znane są **ustawienia rodzinne Berta Hellingera**, wskazujące na problemy wynikające z przeszłości rodzinnej, której nawet często nie pamiętamy, a nawet – nie nastąpiły one za naszego życia. Metoda Hellingera wskazuje na potrzebę pojednania z krewnymi, nawet jeśli już nie żyją. **Według tej teorii złe postęпки, których dopuścili się nasi krewni w dalekiej przeszłości mogą za pomocą różnych kodów emocjonalnych wpływać na przyszłe pokolenia**.

W bardziej współczesnym ujęciu, rodziną nazywa się także grupę osób, które nie są ze sobą spokrewnione, jednak posiadają ze sobą połączenie emocjonalne i pełnią funkcje, którymi charakteryzuje się rodzina.

3. Rodzaje rodzin

Jak wiemy, rozróżniamy rodziny wielopokoleniowe, rodzinę daleką, bliską a także **taką, którą sami założyliśmy**. Jeśli nie masz swojej rodziny, na pytanie o swoich krewnych odpowiesz prawdopodobnie, że są to **rodzice lub rodzeństwo**, jeśli jednak spłodziłeś lub urodziłeś potomstwo, na myśl przyjdzie Ci najprawdopodobniej   jako   pierwsze   właśnie   to.

W ujęciu socjologicznym rozróżniamy ponadto **rodziny monogamiczne** – czyli tworzone przez osoby będące w związku z drugą osobą, oraz **rodziny poligamiczne** – oparte na poligamii, związku romantycznym wielu osób dorosłych.

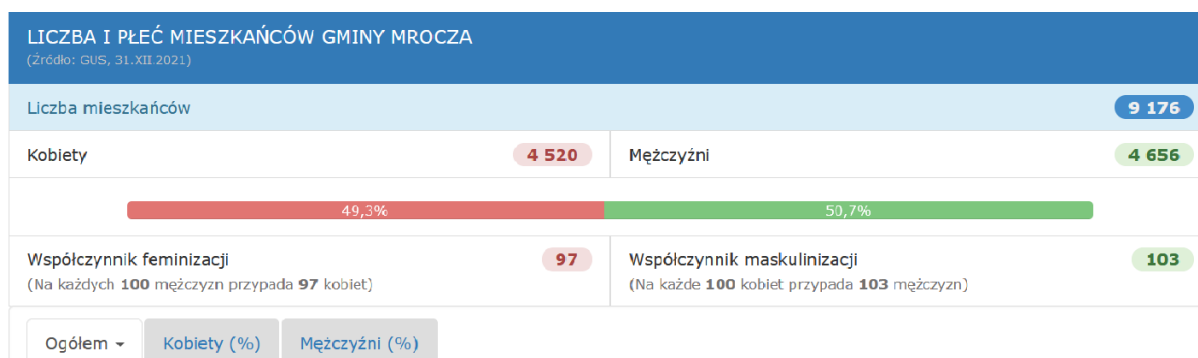
„Oczywa rodziny” osoba uczy się patrzeć na siebie i świat, uznawać go za własny lub obcy, przyjazny lub wrogi, sakralny lub świecki. Osobowość rodziców, ich ideały, postawy życiowe są dla dziecka filtrem, przez który przechodzą jego myśli, ideały, zachowania i działania. Reprezentowane przez rodziców systemy wartości stanowią dla dziecka swoisty kodeks norm określających co dobre, a co złe, co wolno, a czego nie wolno czynić. Są to procesy bardzo złożone. W rodzinie jak w soczewce kumulują się wszystkie problemy społeczeństwa, również jego kondycja moralna i religijna. Zatem należy dołożyć wszelkich starań, aby rodzina wypełniała prawidłowo funkcje jakie są jej przypisane.

II. PODSTAWY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
4. Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny.
10. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
11. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2022-2024 wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Mrocza na lata 2016-2022, przyjętej Uchwałą Nr XVI/140/2016 Rady Miejskiej w Mroczu dnia 29 stycznia 2016 roku, cel strategiczny 7 - Umacnianie rodzin z terenu Gminy Mrocza w ich prawidłowym funkcjonowaniu oraz Kujawsko-Pomorski Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2022 „Rodzina jest najważniejsza”, cel szczegółowy 1 – Poprawa funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym poprzez tworzenie społecznej sieci wsparcia, cel szczegółowy 2 – Zwiększenie dostępności usług dla rodzin ze szczególnymi potrzebami, cel szczegółowy 3 – Wzmocnienie rodzicielstwa i poprawa funkcjonowania pieczy zastępczej.

III. DEMOGRAFIA W GMINIE MROCZA

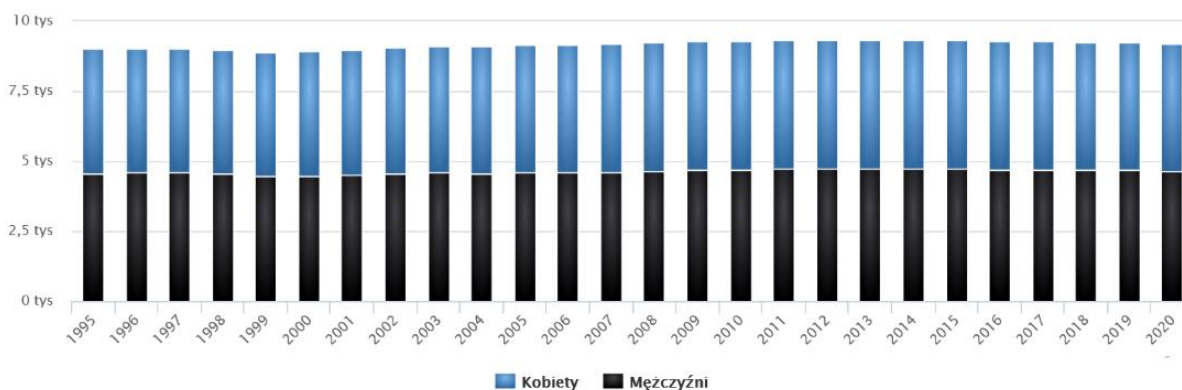
Gmina Mrocza ma 9 193 mieszkańców, z czego 49,4% stanowią kobiety, a 50,6% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 1,5%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 38,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Populacja – Gmina Mrocza w latach 1995 – 2020

(Źródło: GUS)

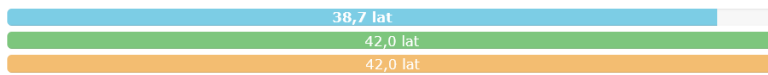
WIEK MIESZKAŃCÓW GMINY MROCZA

(Źródło: GUS, 31.XII.2020)

Średni wiek mieszkańców

38,7 lat

Tutaj
Województwo
Kraj

Kobiety
(średni wiek)

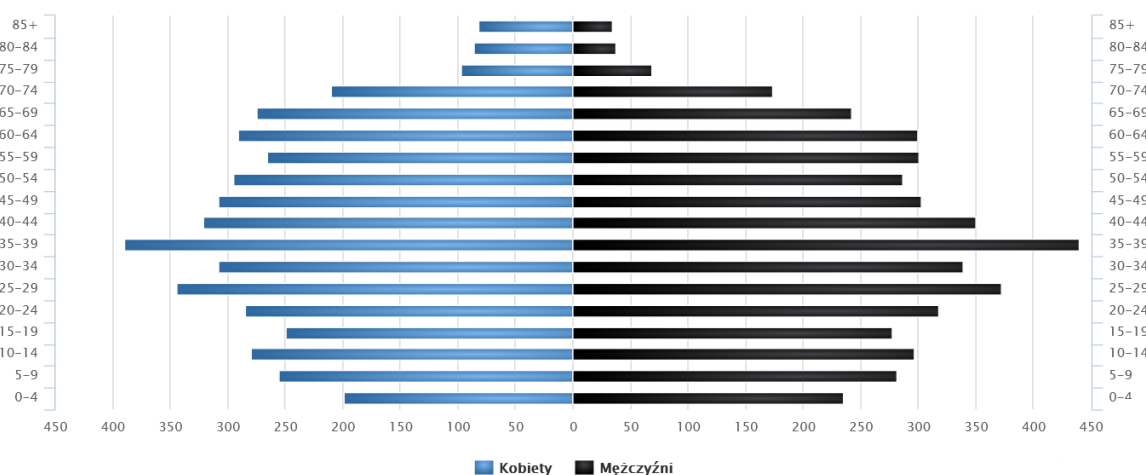
40,0 lat

Mężczyźni
(średni wiek)

37,5 lat

Piramida wieku mieszkańców gminy Mrocza, 2020

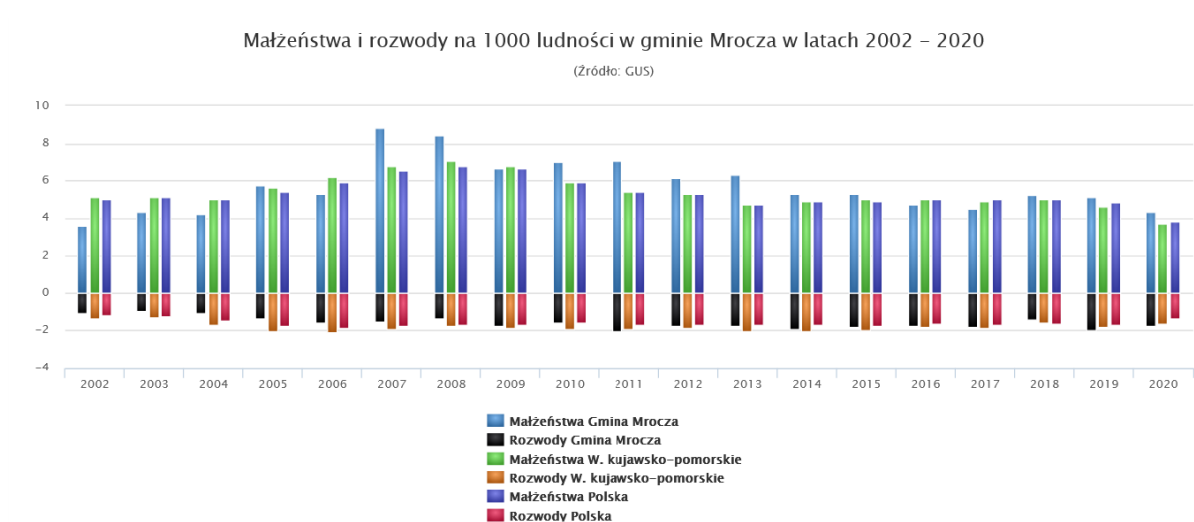
(Źródło: GUS)

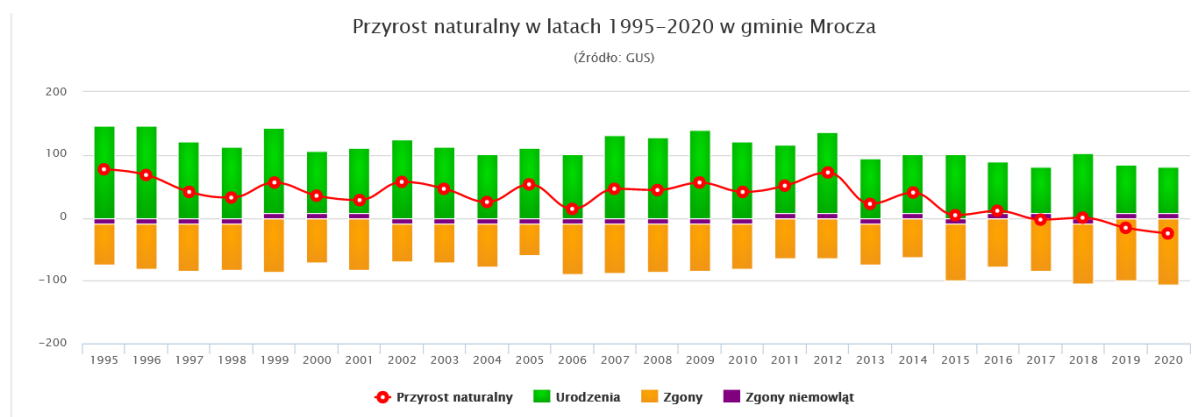
Mieszkańcy gminy Mrocza zawarli w 2020 roku 40 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństw na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski.

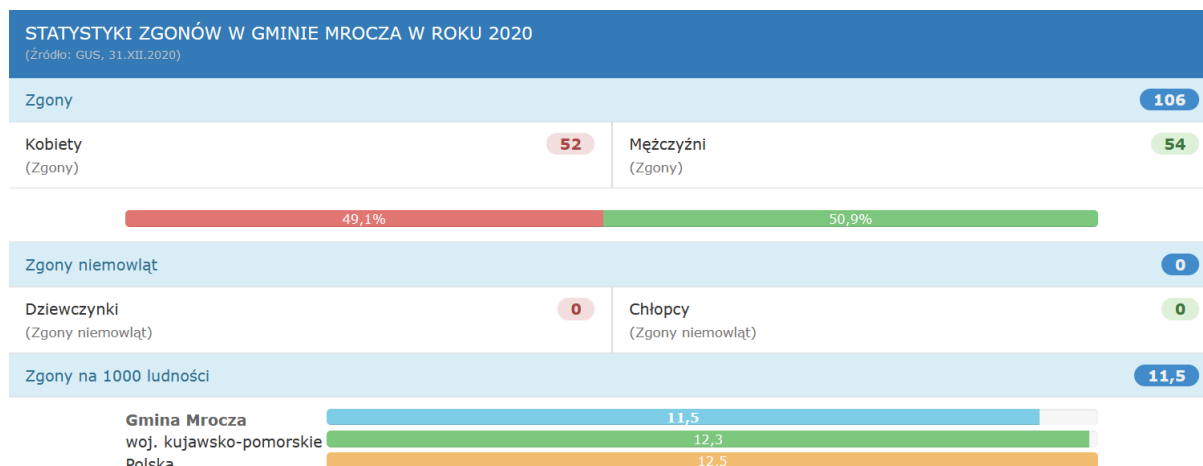
W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,9% mieszkańców gminy Mrocza jest stanu wolnego, 57,0% żyje w małżeństwie, 3,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,5% to wdowy/wdowcy.

Gmina Mrocza ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -25. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,71 na 1000 mieszkańców gminy Mrocza. W 2020 roku urodziło się 81 dzieci, w tym 45,7% dziewczynek i 54,3% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 456 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,83 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

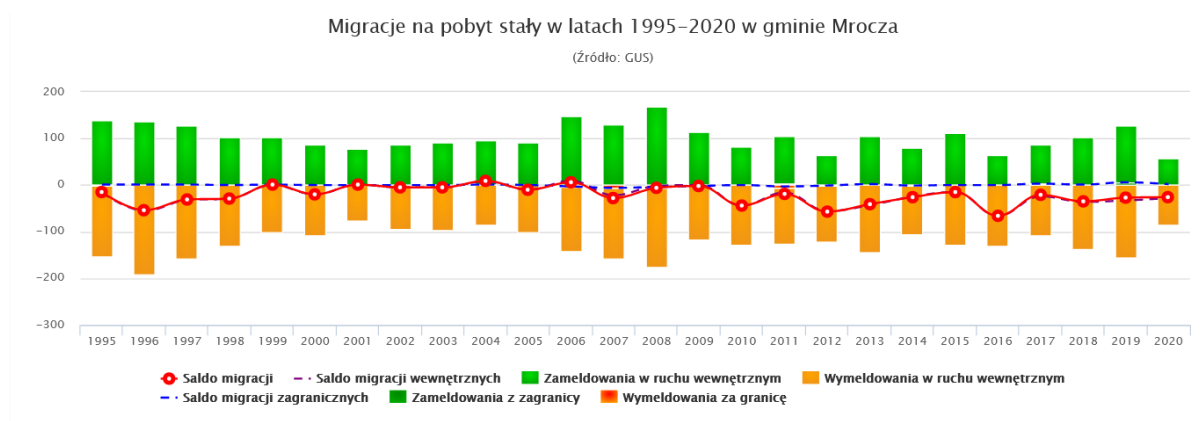
W 2019 roku 34,9% zgonów w Gminie Mrocza spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 31,2% zgonów w gminie Mrocza były nowotwory, a 6,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1000 ludności gminy Mrocza przypada 11.5 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

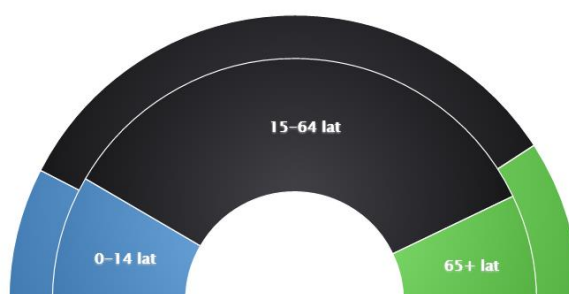
W 2020 roku zarejestrowano 56 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 84 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Mrocza -28. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

BIOLOGICZNE GRUPY WIEKU W GMINIE MROČA				% ↕ 123
Ludność w wieku 0-14 lat				16,8%
Kobiety (w wieku 0-14 lat)	16,2%	Mężczyźni (w wieku 0-14 lat)	17,5%	
Ludność w wieku 15-64 lat				69,0%
Kobiety (w wieku 15-64 lat)	67,3%	Mężczyźni (w wieku 15-64 lat)	70,6%	
Ludność w wieku 65 lat i więcej				14,2%
Kobiety (w wieku 65 lat i więcej)	16,5%	Mężczyźni (w wieku 65 lat i więcej)	11,9%	

Biologiczne grupy wieku – Gmina Mroczka, 2021

(źródło: GUS)

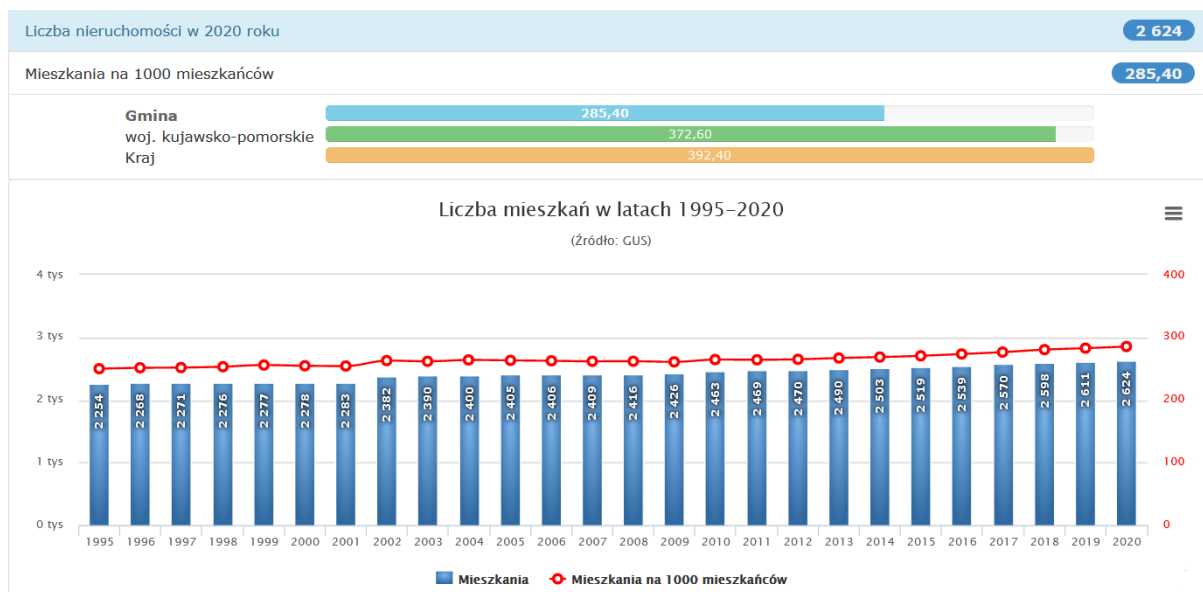
62,5% mieszkańców gminy Mroczka jest w wieku produkcyjnym, 20,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Mroczka

IV. Nieruchomości w Gminie Mroczka

W 2020 roku w gminie Mroczka oddano do użytku 20 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,18 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

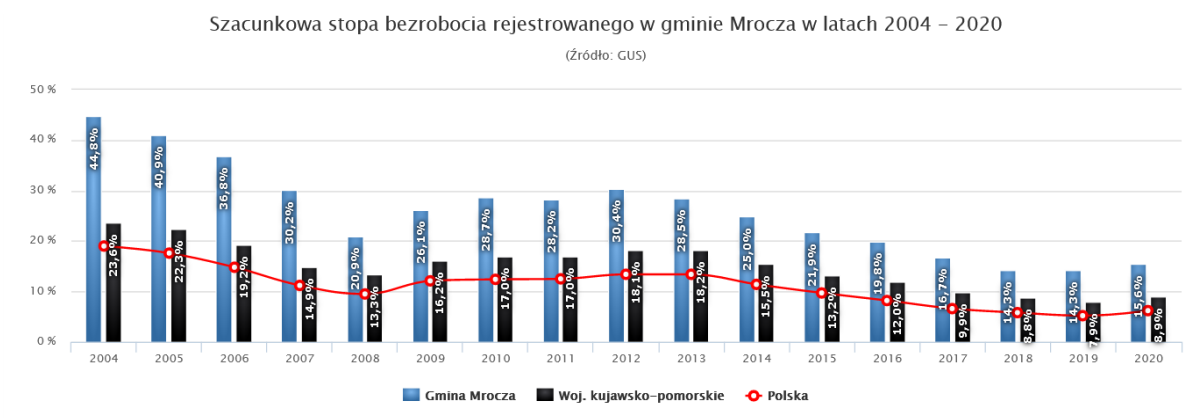
Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Mroczka to 2 624 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 285 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

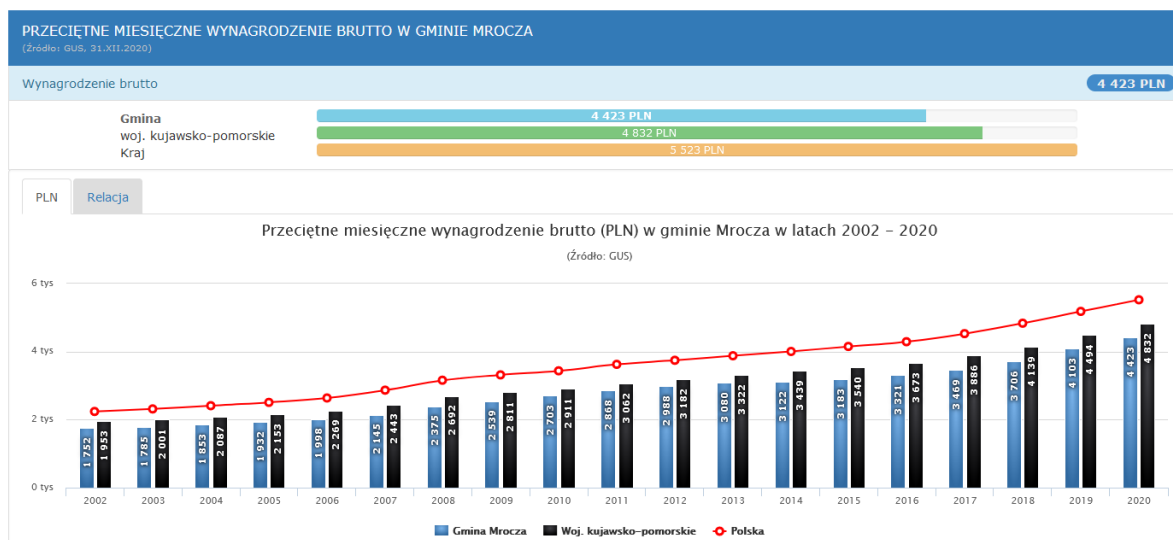
(Źródło: GUS, 31.XII.2020)

V. Rynek pracy w Gminie Mroczka

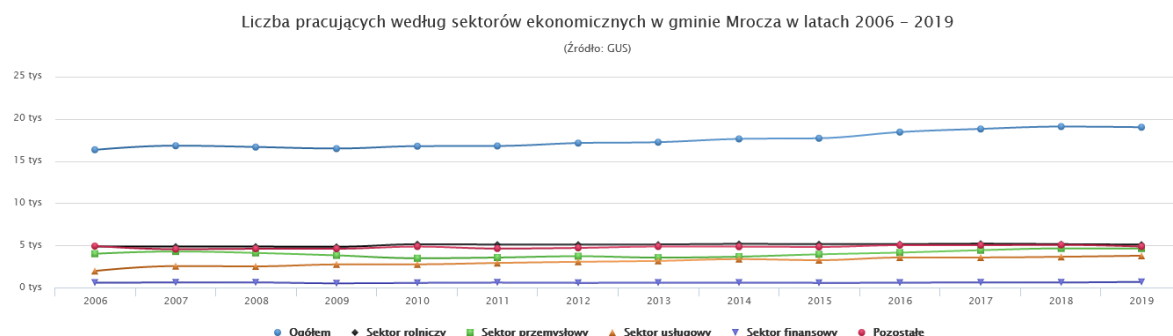
W Gminie Mroczka na 1000 mieszkańców pracuje 79 osób. 61,0% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 39,0% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Mroczka wynosiło w 2020 roku 15,6% (21,1% wśród kobiet i 11,0% wśród mężczyzn).

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Mroczka wynosiło 4 423,48 PLN, co odpowiada 80,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Mrocza 666 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 256 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -410. 26,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Mrocza pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,3% w przemyśle i budownictwie, a 19,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 3,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Źródło: GUS, 31.XII.2020 , https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Mrocza#liczba-i-plec-mieszkancow

Do ważniejszych systemów zabezpieczenia społecznego kierowanych do rodzin z dziećmi o niskich dochodach są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze i pomoc społeczna. Regułą działań jest dostosowywanie się i reagowanie na pojawiające się w rodzinie trudności poprzez stałe udoskonalanie oraz poszerzanie oferty pomocy.

VI. CHRAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ W GMINIE MROCZA

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej – wychowawczych i niepotrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków

rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Ośrodki pomocy społecznej działają na mocy ustawy o pomocy społecznej, opartej o zasadę pomocniczości, podkreśla się rolę wspierania, a nie biernego zaspokajania potrzeb. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się problemy, instytucje pomocowe zobligowane są do podjęcia działań na jej rzecz. Bardzo często złożoność problemów rodziny wymaga rozwiązań interdyscyplinarnych

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców - zmierzającą do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał, zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Tabela 1 Struktura rodzin objętych pomocą

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Ogólna Liczba Rodzin	274	249	205
Liczba osób w rodzinach	721	675	532
Rodziny z dziećmi, z tego	125	98	74
Rodziny niepełne	41	38	24
Rodziny pełne	84	60	50

Dane: MPiPS MGOPS Mrocza

Z powyższych danych wynika, że w 2020 roku 7,56 % osób korzystało z pomocy społecznej, natomiast w 2021 roku 4,65 % (biorąc pod uwagę liczbę osób zameldowanych w GM), obserwuje się tendencję spadkową pomimo wzrostu kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.

Wśród ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2021 roku 36,10 % to rodziny z dziećmi, które borykają się z różnymi problemami. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Spośród rodzin z dziećmi znaczny odsetek ok. 32,43 % to rodziny niepełne z powodu: samotnego macierzyństwa, rozwodu, wyjazdu za granicę lub śmierci jednego z małżonków. W tych rodzinach z

powodu samotnego macierzyństwa prawidłowe wypełnianie ról rodzicielskich jest znacznie utrudnione, co często prowadzi do jej dysfunkcjonalności.

Tabela 2 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Liczba rodzin						Liczba osób w rodzinach		
				Ogółem			w tym: na wsi					
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	334	294	227	253	249	189	128	126	85	673	675	414
W tym świadczenia pieniężne	239	191	146	224	185	133	117	94	62	606	475	286
Świadczenia niepieniężne	120	103	81	77	64	56	38	32	23	225	200	128

Dane: MGOPS Mrocza

Z przedstawionych danych jednoznacznie wynika, że spadła liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Przyczyną jest na pewno realizowany od 2016 roku Program Wsparcia Rodzin 500+, wzrost kwoty najniższej krajowej, podjęcie pracy.

Przedstawione dane dotyczą w szczególności rodzin w najtrudniejszej sytuacji, które korzystają z pomocy instytucjonalnej, głównie świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 3 Powody przyznania pomocy

	Liczba rodzin						Liczba osób w rodzinach		
	ogółem			W tym: na wsi					
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Ubóstwo	145	125	107	88	78	63	473	354	322
Sieroctwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	11	9	7	6	4	4	18	13	7
Bezrobocie	141	119	103	76	71	48	438	334	259
Niepełnosprawność	110	86	85	52	40	36	208	147	134
Długotrwała/ciężka choroba	114	105	87	60	50	37	239	219	143
Potrzeba ochrony macierzyństwa	66	50	39	36	24	17	303	231	172
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	43	45	43	31	26	13	166	177	85
Rodziny niepełne	32	33	20	23	20	11	107	119	62
Rodziny wielodzietne	7	6	3	6	4	2	45	37	15
Przemoc w rodzinie	8	4	0	6	0	0	25	7	0
Alkoholizm	25	13	14	12	7	7	45	19	21
Narkomania	1	0	0	0	0	0	1	0	0

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	3	7	3	1	2	14	3	14
Zdarzenia losowego	2	2	0	0	1	0	2	5	0
Kłęski żywiołowej	1	0	0	0	0	0	3	0	0

Dane: MPiPS MGOPS Mrocza

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w 2021 r. były czynniki ekonomiczne, na które wskazuje wysoki wskaźnik ubóstwa – 107 rodzin, bezrobocie – 103 rodzin, długotrwała choroba – 87 rodzin, niepełnosprawność – 85 rodzin, bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 43 rodziny, potrzeba ochrony macierzyństwa – 39 rodzin, alkoholizm – 14 rodzin. Analiza dokumentacji, w szczególności przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych, odzwierciedla pełen obraz wskazanych problemów. Rzadko zdarza się rodzina, aby borykała się z jedną trudnością. Nie jest rzadkością wielość problemów, które mogą się nawarstwiać i przenikać. W efekcie końcowym rodzina w oparciu o własne możliwości i posiadane zasoby nie jest w stanie sama sobie poradzić z zaistniałą sytuacją.

Zauważamy również spadek liczby rodzin i osób korzystających z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w rodzinach niepełnych i wielodzietnych). Przyczyną tego faktu jest na pewno objęcie wsparciem tych rodzin pracą dwóch asystentów rodziny, jednakże potrzeby są dużo większe. Czas pracy z daną rodziną jest kwestią indywidualną i wynika z rozmiarów problemów oraz samej rodziny, jej dojrzałości emocjonalnej oraz motywacji do podejmowania działań, które wpłyną na zmianę ich sytuacji. Wielość problemów rodziny powoduje, że praca taka jest długofalowa. Asystenci udzielają pomocy w poprawie sytuacji życiowej, uczą wykonywania podstawowych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, planowania budżetu, załatwianiem spraw urzędowych. Edukują rodziców i wspomagają proces wychowania dzieci. Wspomagają w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, w walce z uzależnieniami, jak radzić sobie ze stresem, przywracają wiarę we własne możliwości. Są przy rodzinach w najtrudniejszych momentach życia.

Tabela 4 Rodziny objęte pomocą Asystenta Rodziny:

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba rodzin naturalnych objętych wsparciem asystenta:	29	29	27
W tym liczba dzieci	64	72	67
W tym zobowiązanych przez Sąd	8	8	6
Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę, z tego:	8	4	3
- z uwagi na osiągnięcie celów	6	1	2
- z uwagi na zaprzestanie współpracy	2	3	1
- zmianę miejsca zamieszkania	-	-	4
Liczba rodzin, których dzieci są w pieczy zastępczej	15	15	14
Liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziny biologicznej	3	4	0
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	2	2	3

Źródło danych: MGOPS Mrocza

Z analizy powyższych danych wynika, że liczba rodzin z dziećmi objętych opieką asystenta pozostaje na podobnym poziomie, natomiast spada liczba rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Są to rodziny najczęściej z problemami uzależnienia, które nie wykazują woli współpracy z asystentem i zainteresowania odzyskaniem władzy rodzicielskiej. Pomoc rodzinie z problemem

alkoholowym jest trudna ze względu na niską motywację osób uzależnionych do podejmowania terapii lub leczenia.

Praca asystentów z rodzinami ma na celu powrót dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych.

Niezaradność rodziców w opiece i wychowaniu dzieci łączy się nierzadko z innymi dysfunkcjami, takimi jak przemoc domowa czy uzależnienia. Kontakt i współpraca z takimi rodzinami jest szczególnie trudna. Ofiarami przemocy są głównie nadal kobiety, które długo nie mówią o istniejącym problemie. Latami trwająca miesiącami czy latami patologiczna sytuacja odbija się na funkcjonowaniu całej rodziny. Przemoc powoduje skutki fizyczne, psychiczne i emocjonalne. Ofiary przemocy, nie licząc obrażeń popadają w stany depresyjne, co obniża ich samoocenę. Pojawia się z biegiem czasu wyuczona bezradność, objawy syndromu sztokholmskiego. Wszystko to powoduje, że bardzo trudno zerwać toksyczną relację łączącą ofiarę ze sprawcą i niejednokrotnie osobą uzależnioną. Dołącza się do tego uzależnienie mieszkaniowe i ekonomiczne. W całej sytuacji najbardziej cierpią dzieci. Ich dom rodzinny nie zapewnia im poczucia bezpieczeństwa.

Tabela 5 Liczba założonych w rodzinach Niebieskich Kart na terenie Gminy Mrocza

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Interwencja policji	52	49	21
Interwencja pracownika socjalnego	1	4	1
Interwencja służby zdrowia	0	0	0
Interwencja z oświaty	0	2	2
Razem:	53	55	24
Ilość grup roboczych	35	35	20
Ilość spotkań	63	55	35
Liczba zamkniętych kart	60	29	41

Źródło danych: MGOPS Mrocza

Tabela 6 Tabelaryczne przedstawienie wykonania zadania Przeciwdziałanie uzależnieniom:

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Plan wydatków, w tym:	213 350	196 732,54	183 520,83
- zwalczanie narkomanii	4 000	3 532,54	4 000,00
- przeciwdziałanie alkoholizmowi	209 350	166 576,93	179 520,83
Wykonanie	184 789,46	166 576,93	157 650,22
	85,88%	84,67%	85,90%

Źródło danych: MGOPS Mrocza

Przedstawione dane nie odzwierciedlają w pełni sytuacji rodzin z dziećmi. Wiele aktów przemocy nie jest ujawnianych, bo istnieje ciągle przekonanie, że są to sprawy wstydliwe, a ponadto ofiary boją się napiętnowania społecznego. Czasami dramat dzieje się za zamkniętymi drzwiami, a świadkami są dzieci. Konieczne zatem są nie tylko działania pomocowe do ofiar przemocy, ale również edukacja i przełamywanie barier i burzenie stereotypów.

Rośnie liczba rodzin i osób objętych wsparciem z powodu długotrwałej/ciężkiej choroby, a z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na porównywalnym poziomie, jednocześnie zwiększona jest potrzeba na usługi opiekuńcze świadczone w domu przez opiekunki środowiskowe.

Źródłem dochodu rodzin ubiegających się o pomoc są najczęściej świadczenia rodzinne, alimenty, dodatki mieszkaniowe i energetyczne praca dorywcza i sporadycznie pomoc rodziny oraz w głównej mierze od 2016 roku świadczenie wychowawcze poprawiające zasoby rodzin i pozwalające na zabezpieczenie potrzeb głównie dzieci.

Od 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ustawa ta daje możliwość wsparcia poza dostępem do świadczeń opieki zdrowotnej daje instrumenty polityki na rzecz rodziny, a także wsparcie asystentów rodziny, który ma koordynować dostępną pomoc w ramach dostępnego katalogu.

Tabela 7 Wybrane formy udzielanej pomocy rodzinom, w tym z dziećmi w Gminie Mroczka

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	252	180	189
Liczba zawartych kontraktów	90	52	52
Liczba przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych	74	21	23
Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową	12	12	15
Liczba rodzin, którym wypłacono zasiłki celowe	272	214	133
Liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi	18	20	21
Ilość rodzin objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi u dzieci	5	4	4
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	541	540	459
Liczba rodzin pobierających dodatki z tytułu urodzenia dziecka	34	37	23
Liczba rodzin pobierających zasiłki z tytułu samotnego wychowywania dziecka	35	28	27
Liczba rodzin pobierających dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	341	292	252
Liczba rodzin pobierających dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	118	111	103
Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka	66	65	61
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze	1069	1044	1063
Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	59	57	51
Liczba rodzin pobierających stypendia szkolne- pomoc materialna dla uczniów	127	108	89
Liczba rodzin pobierających zasiłki szkolny	0	1	0
Liczba rodzin pobierających dodatki mieszkaniowe	87	78	67
Liczba rodzin pobierających dodatki energetyczne	46	39	35
Liczba rodzin pobierających świadczenie z programu „Dobry Start”	829	810	-
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym (psychologa)	275 os.	223 os.	147 os. do 31.08. 26

Źródło danych: MGOPS Mroczka

Oferta w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności obejmuje pomoc pracownika socjalnego (praca socjalna), asystenta rodziny, placówek wsparcia dziennego (np. świetlic

środowiskowych), różnorodnych form specjalistycznego poradnictwa, terapii, treningów umiejętności opiekuńczo-wychowawczych dla rodziców, pomocy pieniężnej i w naturze.

Inne formy wsparcia funkcjonujące w ramach systemu to realizacja takich programów jak: „Posiłek w szkole i domu”, Karta Dużej Rodziny „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”, Pomoc w zakresie Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, a także wspieranie organizacji różnych form wypoczynku dla dzieci, w tym kolonii profilaktycznych.

Tabela 8 Pozostałe formy pomocy

Rodzaj pomocy	Lata / liczba osób objętych pomocą		
	2019	2020	2021
Posiłek gorący	53	27	28
Karta Dużej Rodziny	216	56	26
PO PŻ (osób)	914	802	713
„Za Życiem”	2	0	1

Źródło danych: MGOPS Mrocza

VII. PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Stowarzyszenie Izyda zostało zarejestrowane w KRS 27.08.2015 r. Celem Stowarzyszenia jest inicjowanie, wspieranie i pomoc w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych dzieci i młodzieży, a także wspieranie dzieci i młodzieży oraz rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, integracja środowiska lokalnego, inicjowanie działań kulturalnych w środowisku lokalnym organizowanie działań mających na celu pomoc dla rodzin niewydolnych opiekuńczo- wychowawczo. Działalność nieodpłatna pożytku publicznego jest realizowana przede wszystkim poprzez: prowadzenie działalności profilaktycznej wobec występujących zagrożeń patologią społeczną, udzielanie pomocy rodzicom i wychowawcom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i opiekuńczych, szerzenie oświaty zdrowotnej, kształtowanie osobowości młodych ludzi, prowadzenie działalności edukacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej. Wspieranie i upowszechnianie inicjatyw i działań kulturalnych, rozwijanie twórczości i kreatywności dzieci i młodzieży. Wspieranie wszelkich form pomocy i inicjatyw zmierzających do przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i młodzieży. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizacja pomocy w nauce dla dzieci i młodzieży, prowadzenie wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Dnia 18.05.2021 roku została podpisana umowa pomiędzy Stowarzyszeniem IZYDA a Gminą Mrocza na wykonanie zadania publicznego, zgodnie z przepisami umowy z dnia 24.04.2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pod tytułem: „Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej na terenie Gminy Mrocza poprzez prowadzenie Świetlicy Środowiskowej dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mrocza”. Zajęcia odbywały się w pomieszczeniach MGOKiR w Mroczy przy ul. Sportowej 1, które wynajmowane były przez Stowarzyszenie IZYDA. Do Świetlicy uczęszczało przeciętnie 10 osób dziennie, którymi opiekował się 1 wychowawca (maksymalna liczba dzieci – 15). Świetlica była czynna w środy i czwartki w godzinach 16:00 – 19:00. Stowarzyszenie IZYDA organizowało:

Organizowane były zabawy integracyjne dla dzieci i młodzieży ze świetlicy oraz ich rodzin celem pokazania różnych form spędzania czasu wolnego w rodzinach. Prowadzono zajęcia:

- edukacyjne, tj. odrabianie lekcji, zajęcia reedukacyjne,
- zajęcia rozwijające twórcze zainteresowania: plastyczne, muzyczne, taneczne,
- zajęcia grupowe i inne rozwijające zainteresowania, talent, inspirujące do samorozwoju (gry i - zabawy grupowe, rozwijające umiejętności współpracy w grupie, w tym umiejętności rozwiązywania problemów wynikających z przebywania w grupie rówieśniczej), zajęcia sportowe.

Zrealizowano 3 programy profilaktyczno-edukacyjne wspierające wychowanie dzieci i Młodzieży pt.:

1. „Bariery komunikacyjne”
2. „Aktywne formy spędzania wolnego czasu -Atrakcje turystyczne w woj. Kujawsko – Pomorskim”
3. „Istota plotki”

Stowarzyszenie Izda od początku swojej działalności współpracuje z Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy. Pracownicy socjalni pracując w środowisku pomagają w rekrutacji dzieci i młodzieży ze środowisk, które mogłyby uczestniczyć w zajęciach prowadzonych w świetlicy. Przekazują informacje rodzicom, a Stowarzyszenie zajmuje się rekrutacją i formalnościami związanymi z uczestnictwem dzieci w zajęciach.

Asystenci rodziny współpracują z rodzicami lub opiekunami prawnymi dzieci oraz z odpowiednimi instytucjami w celu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi dzieci. Dbają o kształtowanie prawidłowych kontaktów dziecka z jego rodziną oraz środowiskiem. Swą pracą wychowawczą kształtują prawidłowe postawy społeczne u dzieci. Współpracują ze szkołą (pedagogiem, wychowawcą) z pracownikami socjalnymi, kuratorem, psychologiem, sądem i podmiotami leczniczymi.

VIII. RODZINY WSPIERAJĄCE

Brak wniosków o objęcie wsparciem oraz chętnych kandydatów na rodzinę wspierającą. MGOPS w Mroczy pomimo tego ogłosił nabór w miesiącu lutym 2019 (bez ograniczenia czasowego) na kandydatów do pełnienia funkcji Rodziny Wspierającej pt.: „Zostań Rodziną Wspierającą”. Do dnia sporządzenia programu nie zgłosiła się żadna rodzina.

IX. PIECZA ZASTĘPCZA

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin biologicznych lub ich brak powoduje potrzebę tworzenia systemu zastępczych form opieki rodzinnej, który oparty jest na rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się elementem składowym szerokiego systemu pomocy społecznej w całości finansowanym przez samorząd powiatowy i częściowo od 2012 r. gminny.

W zakresie wspierania systemu pieczy zastępczej, dzieci i rodziny mogą korzystać z oferty rodzinnych form wsparcia, tj. rodzin zastępczych zawodowych, spokrewnionych i niespokrewnionych oraz instytucjonalnych form wsparcia. Dodatkowo rodziny i dzieci mają do dyspozycji wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin pomocowych. Ponadto proponowane są szkolenia dla kandydatów na opiekunów zastępczych oraz szkolenia podnoszące ich kwalifikacje (na poziomie powiatu).

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek zatrudnia asystentów rodziny, których celem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Głównym powodem umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych jest uzależnienie rodziców od alkoholu i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W tym stanie priorytetem powinno być wsparcie rodziny naturalnej w prawidłowym wypełnianiu swojej funkcji na etapie, gdy dziecko jest jeszcze w domu rodzinnym. Zatem dużą rolę mają do spełnienia środowiskowe formy wsparcia. W placówkach wsparcia dziennego należy poszerzać zakres oferty z uwagi na prawdopodobieństwo ryzykownych zachowań dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych.

Tabela 9 Tabelaryczne przedstawienie problemu umieszczenia dzieci w Ośrodkach Wychowawczych

	Liczba uczniów umieszczonych w 2021 roku		
	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Mroczy	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Witosławiu	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia „KMK KOS” Kosowo
Socjoterapeutyczne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze	0	0	0
Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	0	0	0
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	0	1	0
Razem	0	1	0

Dane: MGOPS Mrocza

W zakresie organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży istotna jest współpraca ze szkołami, realizacja podwórkowych form zajęć dla dzieci oraz rozwój wolontariatu.

Z uwagi na specyfikę problemów występujących w rodzinach duży nacisk należy położyć na podnoszenie wiedzy i umiejętności wśród pracowników socjalnych i asystentów w zakresie pracy z rodzinami z problemem alkoholowym przy jednoczesnych problemach opiekuńczo-wychowawczych. Należy podjąć również działania ukierunkowane na rozwój zatrudnienia asystentów oraz rodzin wspierających z najbliższego otoczenia, z których pomocy będą mogły korzystać rodziny w kryzysie. Charakterystyczną cechą opieki zastępczej jest umieszczanie dziecka poza jego naturalnym środowiskiem rodzinnym w sytuacji, gdy pozostawanie w nim przynosi mu szkodę lub gdy w wyniku różnych zdarzeń losowych dziecko zostaje pozbawione tego środowiska.

W zakresie wspierania systemu pieczy zastępczej, dzieci i rodziny mogą korzystać z oferty rodzinnych form wsparcia, tj. rodzin zastępczych zawodowych, spokrewnionych i niespokrewnionych oraz instytucjonalnych placówek opiekuńczo- wychowawczych.

Tabela 10 Rodzaje i liczba rodzin zastępczych

Rodzaje rodzin w Powiecie Nakielskim i na terenie Gminy Mrocza	Liczba rodzin					
	2019		2020		2021	
	Powiat	Gmina	Powiat	Gmina	Powiat	Gmina
Rodziny zastępcze spokrewnione	39	2	38	4	42	5
Rodziny zastępcze niezawodowe	19	2	24	5	24	5
Rodziny zastępcze zawodowe	12	0	10	1	9	1
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	1	1	0	0	0
Rodziny zastępcze specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
Rodzinne domy dziecka	6	0	6	1	6	1
Razem	78	5	79	11	81	12

Dane: PCPR Nakło/Not.

Tabela 11 Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych

Rok	Liczba dzieci z Gminy Mrocza przebywających w rodzinach zastępczych			Liczba dzieci z terenu innych powiatów, gmin przebywających w rodzinach zastępczych na terenie GM
	Na terenie Gminy Mrocza	Na terenie Powiatu Nakielskiego	Razem	
2019	3	8	11	10
2020	0	7	7	12
2021	5	12	17	9

Źródło danych: MGOPS Mrocza

Tabela 12 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z Gminy Mroczy

	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z Gminy Mrocza		
	2019	2020	2021
Powiat Nakielski	12	18	17
Inny Powiat	4	7	6
Razem	16	25	23

Źródło danych: MGOPS Mrocza

Liczba dzieci przebywających i umieszczanych w rodzinach zastępczych w ostatnich latach w Gminie Mrocza zwiększyła się.

Tabela 13 Wykonanie budżetu MGOPS w Mroczy w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Wykonanie w zł		
	2019	2020	2021
Koszt ponoszony przez gminę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	78 223,43	107 997,16	142 370,52

Źródło danych: MGOPS Mrocza

X. POMOC FINANSOWA

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie sytuacjom wyżej wspomnianym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Rodzaj pomocy, forma oraz rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Natomiast potrzeby powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą w możliwościach pomocy społecznej.

Tabela 14 Tabelaryczne przedstawienie zadań realizowanych przez MGOPS w Mroczy

L.p.	Rozdział	Klasyfikacja	Plan (do pełnego zł)			Wykonanie (do pełnego zł)		
			2019	2020	2021	2019	2020	2021
1.	85153	Zwalczanie narkomanii	4 000	3 533	4 000	3 870	3 501	3 705
2.	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	209 350	193 200	179 521	179 347	163 076	153 945
3.	85195	Pozostała działalność	1 600	50	302	1 572	50	302

4.	85202	Domy pomocy społecznej	175 000	191 437	247 400	172 799	181 140	236.731
5.	85205	Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5 000	4 000	818	3 308	53	818
6.	85213	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	35 209	32 700	32 996	32 691	29 381	30 078
7.	85214	Świadczenia społeczne (zasiłki celowe, okresowe)	362 237	334 203	326.873	357 579	312 079	276 227
8.	85215	Dodatki mieszkaniowe	167 706	145 905	142.823	164 354	144 459	134.116
9.	85216	Zasiłki stałe	373 998	334 776	354.246	367 998	332 002	344.397
10.	85219	Ośrodek Pomocy społecznej	1 061 084	1 195 203	1.273.7 24	1 032 880	1 160 837	1.247.755
11.	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	208 182	196 969	215.219	201 576	186 497	192.114
12.	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	117 500	87 667	112.300	116 335	75 637	88.276
13.	85278	Usuwanie klęsk żywiołowych	0	0	0	0	0	0
14.	85295	Pozostała działalność	104 666	113 701	94.017	99 010	73 457	85.231
15.	85395	Pozostała działalność	45 198	58 483	0	45 024	55 774	0
16.	85415	Pomoc materialna dla uczniów	235 700	224 000	196.150	233 820	217 558	186.961
17.	85501	Świadczenia wychowawcze	8 450 781	10 260 797	9.978.9 75	8 431 249	10 211 399	9.940.413
18.	85502	Świadc. rodz. + fundusz alimentacyjny	4 621 754	5 083 163	5.267.7 19	4 553 478	5 054 710	5.221.359
19.	85503	Karta dużej rodziny	1 604	451	436	1 492	422	301
20.	85504	Wspieranie rodziny, w tym świadczenie 300+	503 902	517 392	146.777	499 657	491 217	130.991
21.	85508	Rodziny Zastępcze	82 000	860 108	151.000	78 223	107 997	142.371

22.	85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre św. rodzinne zgodnie z przepisami ustawy o św. rodzinnych oraz za osoby pobierające z. dla opiekunów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie z. dla opiekunów	28 615	42 116	61.837	26 169	42 116	59.336
RAZEM			16 795 086	19 128 605	18 787 1339	16 602 431	18 843 362	18 475427

Dane: MGOPS Mroczka

XI. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwój systemu pieczy zastępczej w Gminie Mroczka.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, w tym dzieci.
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych i poprawa ich sytuacji.
3. Rozwój form wsparcia rodzin biologicznych w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej.
4. Tworzenie możliwości do realizacja zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.

XII. Harmonogram działań podejmowanych w programie

Tabela 17 Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźnik	Termin realizacji	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, w tym dzieci	Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia w ramach pomocy społecznej	-Liczba rodzin objętych pomocą	2022-2024	MGOPS
	Zapewnienie wsparcia w ramach: - Świadczeń rodzinnych, - Funduszu Alimentacyjnego, - Pomocy materialnej dla uczniów, - Dodatków mieszkaniowych i energetycznych, - KDR, - Ustawy „Za Życiem”, - PO PŻ	-Liczba rodzin objętych wsparciem	2022-2024	MGOPS
	Dożywianie dzieci	-Liczba dzieci objętych dożywianiem	2022-2024	MGOPS
	Organizowanie akcji pomocowych (m.in. zbiórka odzieży, zabawek, wyprawek dla noworodków)	-Liczba rodzin objętych wsparciem	2022-2024	Gmina, MGOPS, sponsorzy
	Pomoc kobietom w ciąży i ich rodzinom w sytuacji powikłań ginekologiczno-położniczych	- Liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia	2022-2024	MGOPS, ochrona zdrowia, organizacja pozarządowe
	Zabezpieczenia schronienia w specjalistycznym ośrodku dla ofiar przemocy dla osób doznających przemocy	- Liczba osób, którym udzielono schronienia w specjalistycznym ośrodku dla ofiar przemocy, -Liczba założonych Niebieskich Kart	2022-2024	Zespół Interdyscyplinarny, MGOPS,

	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	-Kwota zabezpieczona na współfinansowanie dzieci w pieczy zastępczej	2022-2024	Gmina, MGOPS
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych i poprawa ich sytuacji	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	-Liczba rodzin objętych pracą socjalną, - Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, -Liczba rodzin wspierających	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych	-Liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi, - Liczba rodzin objętych SUO	2022-2024	MGOPS
	Wsparcie specjalistyczne (prawne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne)	-Liczba podmiotów świadczących wsparcie, -Liczba udzielonych porad/konsultacji,	2022-2024	MGOPS, PPPP, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe
	Motywowanie do podejmowania leczenia osób uzależnionych i terapii osób uzależnionych	- Liczba wszczętych postępowań, - liczba wniosków skierowanych do sądu, -Liczba przeprowadzonych konsultacji/porad/sesji w ramach profilaktyki alkoholowej, -Liczba osób, które objęto w/w formą wsparcia	2022-2024	MGOPS, GKRPA

	Kierowanie dzieci na formy wypoczynku typu kolonie i obozy, w tym realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	-Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku,	2022-2024	GKRPA, MGOPS,
	Inicjowanie interdyscyplinarnych działań na rzecz rozwiązywania problemów rodzin w kryzysie oraz wszechstronna współpraca z podmiotami działającymi w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną	-Liczba grup roboczych, -Liczba rodzin objętych pomocą GR, -Liczba posiedzeń GR	2022-2024	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny
	Prowadzenie monitoringu funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych	-Liczba rodzin objętych opieką kuratora w trybie nadzoru nad ograniczoną władzą rodzicielską, -liczba rodzin objętych monitoringiem AR/pracownika socjalnego	2022-2024	MGOPS, kuratorzy
3. Rozwój form wsparcia rodzin biologicznych w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej	Rozwijanie systemu wsparcia dla rodziny (lub jej członków) zróżnicowanego ze względu na różnorodność problemów i potrzeb społecznych	- Liczba przeprowadzonych kampanii	2022-2024	Gmina, MGOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe
	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych (m.in. wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, programów z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień, itp.)	-Liczba programów, -Liczba uczestników	2022-2024	Placówki oświatowe, Policja, Kuratorzy, Pełnomocnik ds. uzależnień w GM, Placówki Wsparcia Dziennego, organizacje pozarządowe

	Organizacja czasu wolnego oraz wypoczynku dzieci i młodzieży (m.in. dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej turystycznej oraz wypoczynek zorganizowany)	-Liczba dzieci objętych organizacją czasu wolnego, -Liczba podmiotów organizujących wypoczynek		Placówki oświatowe, sportowe, kulturalne, organizacje pozarządowe,
	Wspieranie i rozwój placówek wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, ogniska wychowawcze)	-Liczba świetlic, -Liczba dzieci uczęszczających do świetlic	2022-2024	Gmina, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
	Rozwijanie wolontariatu w zakresie wyrównywania braków edukacyjnych i wychowawczych (w tym realizacja programu wychowawców podwórkowych)	-Liczba zawartych umów z wolontariuszami, -Liczba rodzin/dzieci objętych pomocą	2022-2024	Placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym wypełnianiu roli opiekuńczej	- Liczba podmiotów świadczących pomoc specjalistyczną dla rodzin mających trudności w prawidłowym wypełnianiu roli opiekuńczej	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zgodnie z zasadą pomocniczości	-Liczba działających grup wsparcia	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury rodzin, placówki wsparcia dziennego oraz specjalistycznego poradnictwa	-Liczba rodzin posiadających trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi objętych	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe

		wsparciem asystentów rodziny, -Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeby ochrony macierzyństwa, -Liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego, - liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.		
	Prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodzin na rzecz prawidłowego pełnienia roli opiekuńczej	-Liczba kampanii informacyjnych dla rodzin na rzecz prawidłowego pełnienia roli opiekuńczej	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Pomoc rodzinom biologicznym w stworzeniu odpowiedniego środowiska wychowawczego w celu umożliwienia powrotu dzieci do rodzin	-Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, -Liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin biologicznych	2022-2024	Gmina, MGOPS
	Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności w zakresie pracy z rodziną biologiczną celem powrotu dzieci do rodzin	- Liczba kontaktów z koordynatorem	2022-2024	Gmina, MGOPS, PCPR

4. Tworzenie możliwości do realizacji zadań gminy w obszarze wspierania rodziny	Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie dzieci z terenu Gminy Mrocza umieszczonych w pieczy zastępczej	-Liczba dzieci z terenu Gminy Mrocza umieszczonych w pieczy zastępczej, -Wysokość środków finansowych wydatkowanych na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej	2022-2024	Gmina, MGOPS
	Zapewnienie możliwości i warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych pracą z rodziną z problemami	- Liczba szkoleń, w których uczestniczyli asystenci rodziny, -Liczba szkoleń, w których wzięli udział pracownicy socjalni, - Liczba szkoleń dla pozostałych osób pracujących z rodziną z problemami	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Organizowanie spotkań, konferencji dla przedstawicieli podmiotów lokalnych działających na rzecz rodzin (pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policjantów, kuratorów, terapeutów)	-Liczba spotkań, -Liczba osób biorących udział	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe
	Podejmowanie innych zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Mrocza np. lokalnych programów	-liczba lokalnych programów	2022-2024	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe

XIII. Czas realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2022 – 2024. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

XIV. Źródła finansowania

Źródłem finansowania „Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2022-2024” są:

- Środki własne gminy,
- Środki z budżetu państwa,
- Środki z funduszy zewnętrznych, w tym unijnych.

XV. Zakładane rezultaty

Zakładanym rezultatem programu będzie zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki zintensyfikowanej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dobra rodzin.

XVI. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

XVII. Realizatorzy i partnerzy programu:

1. Gmina Mrocza
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy
3. Zespół Interdyscyplinarny
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Placówka Wsparcia Dziennego - świetlica
6. Punkt Interwencji Kryzysowej
7. Punkt Konsultacyjny
8. PCPR Nakło nad Notecią
9. Komisariat Policji w Mroczy
10. Powiatowa Poradnia Pedagogiczno- Psychologicznych w Nakle nad Notecią
11. Placówki Oświatowe na terenie Gminy Mrocza
12. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mroczy
13. Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią
14. Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
15. Placówki Służby Zdrowia na terenie Gminy Mrocza
16. Rodziny wspierające
17. Inne organizacje pozarządowe.